

Statens vegvesen

Fylkesmannen i Innlandet – innsigelse

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Elin Johanne Slettum / 90983828

Vår referanse:
20/1226-6

Deres referanse:

Vår dato:
12.02.2020

Innsigelse til kommunedelplan for dobbeltspor gjennom Hamar kommune

Vi viser til brev datert 15.9.2016- uttalelse til kommunedelplan for dobbeltspor Sørli- Brumunddal, samt brev datert 14.12.2018 uttalelse til oppstart av planarbeid og høring av forslag til planprogram, tilleggsutredninger. Statens vegvesen har vært deltaker i prosjektgruppe, og arbeidsgruppe for byutvikling og mobilitet.

Statens vegvesen sitt ansvarsområde

Statens vegvesen har ansvar for at føringer i Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Statens vegvesen har delansvar for å påse nasjonale mål for reduksjon av klimagassutslipp og statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging ivaretas i planlegging ut fra rollen som vegtransportmyndighet.

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP) konkretiserer blant annet hvordan klimamålene som er fastsatt gjennom internasjonale avtaler, klimaforliket og aktuelle stortingsmeldinger skal følges opp i arealplanleggingen.

Rollen som sektormyndighet for vegtransportsystemet gir Statens vegvesen et delansvar for å ivareta de ulike målene. Målet om å redusere transportbehov og klimagassutslipp handler ofte om lokalisering. Målet om å tilrettelegge for klima- og miljøvennlige transportformer handler også om lokalisering, men ofte også om å velge løsninger for kollektivtransport, gående og syklende før bilen. Målet om samfunnsmessig effektiv ressursutnyttelse handler ofte om å vurdere kost-nytte i alternativene. Rollen vår knyttet til helhetlig bypolitikk og kollektivtransport gir oss samtidig et mer generelt delansvar knyttet til samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

I denne saken uttaler Statens vegvesen seg til fastsettelse av korridor og stasjonslokalisering for dobbeltspor jernbane gjennom Hamar kommune. Vi ser at en rekkeforhold, deriblant dimensjonering av gang- og sykkelanlegg og utforming av knutepunktet er forhold som må avklares ved neste

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Parkgata 81
2317 HAMAR

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

plannivå. Vi anser beskrivelser og illustrasjoner av knutepunktet som mulige løsninger. Vi forutsetter at neste plannivå, gjennom mulighetsstudier og felles konseptutvikling fastsetter dette.

Statens vegvesen sine vurderinger- fremmer innsigelse til alternativ øst A og øst C.

Statens vegvesen fremmer innsigelse til variant øst A og øst C. Innsigelsen fremmes med hjemmel i plan- og bygningsloven §5-4, og med hjemmel i Statens vegvesen sitt sektoransvar for delområde innenfor samordnet bolig- areal og transportplanlegging. Vi mener de forholdene kommunedelplanen omhandler har vesentlig regional betydning, og berører vårt sektoransvar i vesentlig grad.

Vi viser til Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP), pkt. 4,2 – «Utbyggingsmønster og transportsystem må samordnes slik at transportbehovet begrenses». Pkt. 4.4 «Planlegging skal bidra til å styrke sykkel og gange som transportform.»

Vår begrunnelse for innsigelse

- Stasjonsplassering i vest vurderes i størst grad å oppnå samfunnsmålet til prosjektet: «legge til rette for miljøvennlig transportsystem av høy kvalitet som knytter bo- og arbeidsmarkedet god sammen.
- Stasjonsplassering i vest vil i størst grad bidra til å styrke bo- og arbeidsplassregionen, samordnet areal- og transport, kompakt byutvikling og redusert transport behov.

Statens vegvesen støtter BaneNOR sine vurderinger og anbefaling om at alternativ vest, dagens stasjonsplassering både på kort og langsikt har høyest måloppnåelse. Den samfunnsøkonomiske analysen anbefaler at alternativ vest legges til grunn for videre planlegging, etter en samlet vurdering av prissatte og ikke-prissatte konsekvenser. I utredningen av andre samfunnsmessige virkninger vurderes alternativ vest med sentral stasjonslokalisering å oppnå målsetningen om å styrke bo- og arbeidsplassregionene, samordnet areal og transport, kompakt utvikling og redusert transportbehov, og vest rangeres som det beste alternativet.

Kompakte byer og tettsteder, sammen med tett utbygging rundt kollektivknutepunkt, reduserer byspredning, transportbehov og klimagassutslipp. Korte avstander gjør det enkelt for innbyggerne å bevege seg mellom ulike gjøremål. Kompakt byutvikling kan også redusere kostnadene til å etablere og drive infrastruktur i byene.

Statens vegvesen mener at alternativ øst avviker i vestlig grad fra føringene gitt i Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP). Dagens stasjon er lokalisert nært områder med høy tetthet av arbeidsplasser, bosted og andre målpunkt. Statens vegvesen mener at videreføring av dagens stasjonslokalisering gir gode forutsetninger for ønsket utvikling.

Statens vegvesen støtter BaneNOR sine vurderinger av at stasjonslokalisering i Hamar har betydning i et regionalt perspektiv. Sentral stasjonslokalisering er med bakgrunn i erfaringer, statistikk og utredninger vesentlig for et velfungerende knutepunkt. Statens vegvesen mener at videreføring av dagens stasjon vil legge til rette for ytterligere fortetting i sentrum. Vi mener at ytterligere fortetting i sentrum vil bidra til at flere vil kunne gå og sykle til sine gjøremål.

Nytt dobbeltspor skal bidra til overføring av trafikk fra vei til bane og redusert behov for veiutbygging. Vi mener en sentral plassering av jernbanestasjon bygger opp under kompakt byutvikling og gjør oss mindre avhengige av bil til hverdags og i arealplanleggingen, i henhold til Nasjonale forventninger til regional og lokal planlegging (2019) og Statlige retningslinjer for samordnet bolig, areal og transportplanlegging (2014).

Et av kommunes hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 er at Hamar kommune skal være en bærekraftig kommune, der det skal være lett å leve miljøvennlig. Videre sier kommunen i sin langsiktige arealstrategi at kommunen skal prioritere fortetting og effektiv arealutnytting innenfor byvekstgrensen for å skape "5-minuttersbyen". Kommunen har også igangsatt arbeid med ny plan for sentrum, og mobilitetsplan. Hensikten med disse planene er å legge til rette for fortetting og bærekraftig mobilitet.

Hamar har høy innpendling med privatbil i dag. Forutsatt at innpendling med personbil fortsetter å øke, og overføres i mindre grad til jernbane mener vi det blir krevende for Hamar by å lykkes med sine lokale mål for transport. Vi mener at stasjonsplassering i vest gir best forutsetning for at pendling i regionen vil skje med bane.

Øvrige forhold

Statens vegvesen mener at mulighet for trinnvis- utbygging og etappevis forbedring av jernbanen og stasjonsområdet må vektlegges i kommunen sin utbehandling. Statens vegvesen som statlig aktør mener mulighet for tidlig fremføring av tiltaket må vektlegges.

I forbindelse med høring av planprogrammet ba vi om at veileder for knutepunktutvikling skulle legges til grunn for arbeidet med et omforent konsept for knutepunktet. Vi mener at partene ikke fullt ut har lyktes med dette. Vi ber om at dette arbeidet gjenopptas nærmere byggestart.

Vi ber kommunen vurdere og vektlegge konsekvensene en eventuell langsiktig båndlegging av sentrale områder i Hamar by vil kunne føre til.

Oppsummering

Statens vegvesen fremmer innsigelse til variant øst A og øst C. Innsigelsen fremmes med hjemmel i plan- og bygningsloven §5-4, og med hjemmel i Statens vegvesen sitt sektoransvar for delområde innenfor samordnet bolig- areal og transportplanlegging.

Vi mener de forholdene kommunedelplanen omhandler har vesentlig regional betydning, og berører vårt sektoransvar i vesentlig grad.

Statens vegvesen Transport og samfunn

Med hilsen

Fred Anton Mykland
Avdelingsdirektør

Hans Martin Asskildt
Seksjonsleder

Tekst for godkjenning settes inn ved ekspedering.